

ՆՈՐԻՆ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՊԻՈՍ ԺԱ ՊԱՊԻ՝

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏՏԸ ԹԱԻՐԻՋԻ ՄԷՋ

Թաւրիզ, 18 Փետրուար 1939

Փետրուար 10-ի զիշերը ռատիոները դուժեցին որ վախճաններ են Պիոս ԺԱ Պապը եւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Տէր Թորգոմ արքեպս. Գուշակեան:

Փետրուար 17-ի առաւօտեան ժամը 10-ին Թաւրիզի կաթողիկոս եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ ապա կատարուեցաւ հոգեհանգիստ Սրբազան Պապի յիշատակին:

Պատարագին եւ հոգեհանգստեան արարողութեան պաշտօնապէս հրաւիրուած էին Ատրպատականի Հայոց Առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Ներսէս Արքեպս. Մելիքթանդեանը, Արեւելեան Ատրպատականի ընդհանուր Նահանգապետն ու Ոստիկանապետը, Թաւրիզի քաղաքապետը, Կրթական դործերու վարիչը, Ֆրանսական, Անգլիական եւ Տաճկական Հիւպատոսները, Ամերիկեան միսիոնարութիւնը եւ քաղաքի բաղմաթիւ Հայ եւ Պարսիկ ինչպէս նաեւ օտարազգի երեւելիները:

Եկեղեցին լեցուն էր խուռն բաղմութեամբ: Խորհրդաւոր լուծեան մէջ մատուցուեցաւ Ս. Պատարագը՝ Թաւրիզի Կաթողիկոս մեծաւոր Le Cunuder-ի կողմէ:

Դաշնակի մասնակցութեամբ կ'երգէր երգեցիկ խումբը: Մահաբեմը զարդարուած էր պսակներով, որոնց մէջ դրուած Սրբազան Պապի մեծազիր նկարը, սեւ երիզով շրջանակուած:

Պիտի յիշել, որ կաթողիկ հոգեւորականները մասնաւոր յարգանք ընդունեցին Գերաշնորհ Տէր Ներսէս Սրբազան Արքեպս. -ը, որուն կ'ընկերանար նաեւ առաջնորդական փոխանորդ Տէր Կարապետ աւագ քահանայ Մանուկեանը: Գեր. Ս. Հայրը առաջնորդուեցաւ եկեղեցւոյ առեանը, իրեն յատկացուած մասնաւոր տեղը:

* * *

Փետր. 16-ին, Հինգշաբթի, Վարդանանց տօնին օրը, Թաւրիզի Հայոց Ս. Աստուածածին Մայր եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ ի յիշատակ Ս. Վարդանանց, եւ ի հանգիստ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք նորոգ հանգուցեալ Տէր Թորգոմ Արքեպս. Գուշակեանի եւ Դարաշումբի Ս. Ստեփանոս Նախավկայի վանահայր Տէր Ղեւոնդ Վ. Բարսեղեանի (վիճ. 22 Յունուար 1939):

Պատարագին էր Առաջնորդական փոխանորդ Տէր Կարապետ Ա. Քհնյ. Մանուկեանը:

Ատեանի մէջ պատրաստուած էր մահաբեմը, զարդարուած պսակներով, եպիսկոպոսական զգեստներով, խոյր, դաւաղան Ս. Վարդանի եւ Թորգոմ Պատրիարքի մեծազիր նկարներով:

Յաւարտ պատարագին Գեր. Ս. Հայրը աւուր պատշաճի դամբանականով մը բնորոշեց Վարդանանց տօնի համազգային նշանակութիւնը եւ ապա անդրադարձաւ ի Տէր հանգուցեալ Թորգոմ Պատրիարքին, որուն կենսադրութիւնը տուաւ եւ բարեմասնութիւնները յիշեց: Յարգանքի խօսքեր ուղղեց նաեւ հանգուցեալ Տէր Ղեւոնդ Վ. -ին, որ 35 տարի շարունակ եւ անձուիրութեամբ վարեց Ս. Ստեփանոս Նախավկայի վանահայրութեան պատասխանատու պաշտօնը: Եկեղեցին եւ բաղր լեցուած էր խուռներամ բաղմութեամբ:

Մասիս

1. Ողբ. Ս. Քահանայապետին կեանքին ու գործին, ինչպէս եւ Նորբնաւորի նուիրած ենք թերթիս յաջորդ թիւը:

ԾԱՆ. ԽՄԲ.

ՏՕՆԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՄՈՒՐԱՏ-ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ — ՎԵՆԵՏԻԿ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ. — Թէեւ թատերական ներկայացումներու ճնշիչ շրջանին կը զուգահիւսէր ազգային մեծագոյն եւ նուիրական յիշատակը, այնու հանդերձ ամենամեծ խանդավառութեամբ տօնախմբուեցաւ ան ներշնչուած միջնորդի մը մէջ՝ ուր ամէն սիրտ կրօնքի եւ Հայրենիքի նուիրական սեղան դարձած այդ օրը՝ խունկ եւ սէր կը բուրէր հանդէպ մեր մեծ եւ սուրբ նահատակներու պաշտելի ոգիներուն, որոնք այն պահուն աշակերտութեան վրայ՝ ուռնացած Միւրթար Աբբասօր հոգւոյն օծումովն եւ հրայրքով:

Այդ պահուն Միւրթարեան դաստիարակ Հայրերն ու իրենց սիրասուն աշակերտութիւնը մէկ ուխտ եւ մէկ նպատակ ունէին՝ զինուիլ խաչով ու սուրով՝ Ղեւոնդի եւ Վարդանի դիւցազնական հոգւով եւ օրինակով եւ նուիրութիւն Հայ ազգի բարոյական ու նիւթական վերածնութեան եւ ազատութեան՝ կեանքով եւ մահով:

Հանդէսը տեղի կ'ունենար Վարժարանին թատերասրահին մէջ՝ ուր թարմ ու գունազեղ ծաղիկներու դրասանգներուն եւ սրբալոյս մոմերու պսակին մէջ կը շողողար «Աւարայրի դիւցազններ»ուն պատկերը՝ Աւիշանեան յղացումով կերտուած:

Հանդէսը բացուեցաւ յոտնկայս «Բամ փորտան»ի որոտընդոտ քայլերգով: Բարձրագոյն դասի աշակերտներէն՝ Տիգրան Աւքսանեան կուռ, հիւթեղ եւ ներշնչուած բանախօսութիւն մը կարդաց, ներկայացնելով Վարդանանց հերոսամարտը իրեն գաղափարի եւ բարոյականի ամենամեծ յաղթանակ մը պարսիկ նիւթական ուժին դէմ. եւ շնորհիւ այդ յաղթանակին՝ որ կեանքն եւ արիւնն արժեք մեր կրօնական եւ քաղաքական ամէնէն մեծ եւ նուիրական գէմքերուն՝ Հայ սերունդներուն փարուքը իրենց նախնաց սրբազան կրօնքին, մեր Հայրենիքի ազատագրութեան:

Երկար եւ խանդավառ ծափերով պսակուեցաւ բանախօսութիւնը:

Ապա սրբազան հերոսամարտն անմահացնող էջեր արտասանուեցան Եղիշէն՝ Հայոց պապսխանը Միհրնէրսեհի նամակին. իսկ Աւիշանէն «Պշպուրն Աւարայրի» սրբազան եւ հայրենաշունչ դրուագը՝ գրեթէ ամբողջութեամբ. որուն փակումն եղաւ Գամառ Քաթիպայի «Լեւոն: Ամպիրը եկան...» խմբերգով:

Սրբազան տօնին հետ զուգակցելով վարժարանի Տեսուչ Վ. ին՝ Հ. Գարեգին Վ. Լազարեանի անունը, աշակերտներու մէջ մի գասարանի կողմէն սիրոյ եւ երախտագիտութեան արտայայտութիւններ եղան Միւրթարայ եւ զոյգ Բարեւ յարներու յիշատակով հիւսուած՝ գրական եւ գեղարուեստական պատկերներով:

Բարձրագոյն դասարաններու կողմէ պատրաստուած գրական յուշարձանը նուիրեց Մանուկ Էթմէքճեան՝ գեղեցիկ խմբագրականով մը՝ Վարդանանց յիշատակին ոգեկոչումով եւ ջերմ խոստումովը նահատակներուն արժանաւոր զաւակները ըլլալու իրենց ամբողջ կեանքով:

Հանդէսի գեղարուեստական բաժնին մէջ յատկապէս կը նշանակեց աշակերտներէն Եղուարդ Եփրեմեանի յաջող մէկ նուագը դաշնակով՝ Մենտելսոնէն. ինչպէս աշակերտներուն կողմէ խմբերգներ «Տէր կեցո՛ դու զՀայս» եւ Վարժարանին քայլերգը «Քաջաց գէնքի» եւն: Հանդիսականներէն՝ Պրն. Հրաչ Քաջարեանց Ուսուցիչներու կողմէն եւ ապա Հ. Եղիա Փէշիկեան խօսք առին եւ ոգեկոչումին մէջ մեր անմահ նահատակներու յիշատակին՝ գովեցին ու հրահրեցին աշակերտութեան կրօնական եւ ազգասէր նուիրական զգացումները, բարեմաղթութեան բաժակ բարձրացնելով Տեսուչ Վ. -ի երջանկութեան, Վարժարանին պայծառ յառաջացման եւ Հայ ազգին ազատութեան եւ բարօրութեան:

Տեսուչ Վ. -ը յուզուած շեշտով գեղեցիկ գնահատականն ըրաւ աշակերտութեան եւ բոլորին միասիրտ եւ խանդավառ ցոյցներուն՝ Վարդանանց